

Aspecten van de Thematische Filatelie

Door Pim van den Bold

HET BEZOEKEN VAN TENTOONSTELLINGEN

Veel mensen vinden het heerlijk om naar tentoonstellingen te gaan om daar het nodige te kunnen toevoegen aan hun kennis en hun materiaal. Thematici kunnen immers van beide altijd wel weer versterking gebruiken. Anderen zijn met geen stok naar een tentoonstelling te krijgen: "Ik hoef al die inzendingen niet te zien, die op grond van die rare juryregeltjes zijn opgesteld. Bovendien wat levert het me op?" In deze aflevering van de reeks 'Aspecten', hoop ik (iets van) een antwoord te geven op deze laatste vraag.

Om aan te geven wat u aan het bezoeken van een tentoonstelling zou kunnen hebben, heb ik een filatelie-tentoonstelling opgedeeld in vijf gedeelten die u daar met een bezoek zou kunnen vereren.

- 1 De thematische inzendingen;
- 2 de niet-thematische inzendingen;
- 3 de handelaren (plus bij internationale tentoonstellingen, de postadministraties);
- 4 de evenementen;
- 5 de zithoeken.

1 DE THEMATISCHE INZENDINGEN

Themakeuze

Van de tentoongestelde thematische collecties is geweldig veel op te steken op bijna alle onderdelen van de thematische filatelie. Laten we eens beginnen met de ideeën die we kunnen opdoen voor de keuze van een thema. Op de laatste internationale tentoonstelling (mei/juni van dit jaar in Washington D.C., USA) waren (in een betrekkelijk kleine thematische klasse) o.a. de volgende thema's te bewonderen. Ik heb ze provisorisch ingedeeld en noem niet de volledige titels, maar ik duid ze kort aan.

Personen: Beethoven, Koning Edward VIII, Luther, Leonardo da Vinci, Roland;

Flora en fauna: Walvissen, Paarden, Honden, Rozen, Orchideeën;

Natuur en heelal: Wind, Water, Oceanen. Zon, Kosmografie, Universum;

Eten en drinken: Lekker eten, Suiker, Zout;

Transport: Auto's, Volkswagen, Fietsen, Zeilschepen;

Geschiedenis: Terrorisme, Europa tijdens de koude oorlog, Periode uit de geschiedenis van de USA,

Geschiedenis van het Panamakanaal, Japan en de 15-jarige oorlog (1931-1945), De Amerikaanse Indianen;

Kunst en Religie: Muziek in de Duits sprekende gebieden, Tapijt van Bayeux, Kloosterleven;

Waar we ons verder mee bezig houden: Landbouw, Visserij, Brandweer, Geneeskunde, Scouting, Tennis,

Bergbeklimmen;

Organisaties: Verenigde Naties, Volkenbond, Rode Kruis;

Nergens in te delen, maar overal aanwezig: Kinderen.

U ziet op een tentoonstelling een scala van gebieden voor u. U merkt ook dat sommige inzenders hun thema duidelijk begrensd hebben. Dat kan u zelf ook op de gedachte brengen uw thema (verder) te beperken.

Hoewel onze manier van verzamelen lange tijd werd aangeduid met 'beeldfilatelie', was hier te constateren, dat je zelfs een collectie kunt aanleggen over een thema dat je helemaal niet kunt zien! 'Wind' zie je immers niet en toch waren er 128 bladen aan besteed! Voor wie zich afvraagt, hoe dat mogelijk is, geef ik hierbij het plan *).

Titels

Je kunt je thema rechttoe rechtaan aanduiden met een heel zakelijke titel, maar je kunt er ook iets moois van maken, bijvoorbeeld:

"De verovering van een wereld die niets oplevert" (bergbeklimmen);

"Hoewel onze stem steeds zwakker gehoord wordt... Leven en noodlot van de Amerikaanse Indianen";

"Als u mijn discipelen wilt zijn, verleden en toekomst van het kloosterleven";

"Water is leven";

"Oorlogen zonder grenzen, terrorisme en oproer".

Dit waren enkele in Washington aanwezige titels. Natuurlijk zijn ze niet bedoeld om ze over te nemen. Wel kunnen ze inspireren bij het bedenken van alternatieve titels voor de eigen verzameling.

Plan

De plannen van andere collecties brengen soms ideeën voor je eigen plan. Als je geluk hebt, hangt er zelfs een mooi plan van je eigen thema. Soms kun je daaraan ideeën ontlenuen zonder dat het kopiëren wordt. Maar dat geldt ook als je voor het plan staat van een ander dier, een andere persoon of een andere sport, dan van je eigen thema. Ook van plannen van heel andere thema's is vaak nog het nodige op te steken, al is het maar om tekortkomingen te constateren. Het is meermalen gebeurd dat iemand in het plan van een ander direct dingen ziet die niet kloppen, terwijl soortgelijke gebreken ook in het eigen plan voorkomen. Je vindt ook (bijna) geheel nieuwe plannen voor oude thema's. In dat verband viel me het plan over 'Visserij' op, dat ik bij deze aflevering publiceer *).

Ontwikkeling en vernieuwing

Bij de ontwikkeling hebben de meeste mensen al gauw door of het om een diepgaande studie gaat of om oppervlakkige 'kennis' die rechtstreeks uit het materiaal valt af te leiden. Als je dat laatste bij een ander staat te lezen en je er wellicht zelfs aan ergert, is het goed als dat dan tot de vraag zou leiden: "Komen dat soort 'platvloerse' teksten echt niet voor in mijn eigen verzameling?" En wie deze laatste vraag niet zomaar tijdens het tentoonstellingsbezoek kan beantwoorden, kan, weer thuis gekomen, de eigen bladen er nog eens op naslaan.

In sommige collecties zie je duidelijk het element van vernieuwing. Behandeling van het thema gebeurt daar op een heel andere manier dan gewoonlijk of er zijn heel andere onderdelen dan de gebruikelijk aanwezige, aan het thema toegevoegd. Zijn dit soort mogelijkheden er misschien ook voor het eigen thema?

Filatelie

Op het gebied van de filatelie is het natuurlijk zonneklaar dat u allerlei aanwijzingen krijgt over de soorten materiaal die bestaan van bepaalde landen. Soms zie je bij een heel ander thema materiaal zitten, dat heel goed bruikbaar is in je eigen thema. Nogal wat mensen zijn pas op tentoonstellingen geconfronteerd met het bestaan van BLP-brieven, *Lettres annonces*, V-mails, telegrammen enz. die vaak een schat aan gebruiksmogelijkheden bieden voor meerdere thema's.

Presentatie

Op tentoonstellingen krijgt u een schat aan vergelijkingsmateriaal op het gebied van de presentatie aangereikt. Wat vind u mooi of juist minder mooi, als u het zo voor u ziet. Dat bestrijkt een heel gebied: papierkeuze, belettering, wijze van montering, wel of niet kaders om de stukken en de bladen enz.

2 DE NIET-THEMATISCHE COLLECTIES

In bijna alle klassen kun je (soorten) materiaal ontdekken dat ook in een thematische verzameling bruikbaar is. Vaak zijn filatelistische verklaringen te lezen, die hun diensten in de eigen collectie kunnen bewijzen.

Bij internationale tentoonstellingen bestaat ook nog de literatuurklasse. Vaak in een afdeling ondergebracht waar je, heerlijk aan tafel zittend en dus meteen mooi uitrustend, deze inzendingen op je gemak kunt bekijken en er soms iets in vindt, dat mooi voor de eigen verzameling is te gebruiken.

3 DE HANDELAREN

Op tentoonstellingen staan meerdere en soms (heel) veel handelaren. Wat een mogelijkheden. Natuurlijk zijn onze budgetten niet onbeperkt, maar lang niet alles is onbetaalbaar. Voor tentoonstellers geldt dat weinig betere stukken over het algemeen meer verbetering opleveren dan veel van de eenvoudiger soorten die gezamenlijk hetzelfde kosten. Wie niet tentoonstelt, zal de hoeveelheid van nieuw verworven materiaal misschien zwaarder laten wegen. Ook hier kan ieder weer zijn eigen prioriteiten stellen.

Denk er wel aan om bij thematisch gesorteerde handelaren ook eens bij andere thema's te kijken. Zo kunnen, om slechts enkele voorbeelden te noemen, verzamelaars van Bergen vaak ook mooie stukken vinden bij Geologie, Transport, Flora en fauna en verzamelaars van Opera bij Geschiedenis (en andersom).

Op grote internationale tentoonstellingen zijn ook nog postadministraties van vele landen vertegenwoordigd. Ze hebben meestal alleen vrij recent, postfris materiaal, maar het is er vaak druk, een bewijs dat er toch voor velen wat van hun gading te vinden is.

4 DE EVENEMENTEN

Vaak zijn er nevenactiviteiten die de moeite waard zijn: lezingen, bijeenkomsten van verenigingen, discussiebijeenkomsten en rondleidingen. In Washington was het een waar genoegen om de rondleiding mee te maken die de voorzitter van de internationale thematische commissie, professor Damian Läge op zijn bekende charmante manier verzorgde.

5 DE ZITHOEKEN

Wie een hele dag of zelfs meerdere dagen op een tentoonstelling doorbrengt, is vaak maar wat blij even de benen te kunnen strekken, al dan niet onder het genot van een hapje of drankje. Maar de zithoeken zijn ook een ontmoetingsplaats voor bekenden of voor nieuwe gezichten. Afgezien van het gezelligheidsaspect, zijn deze hoeken dan ook vaak hele filatelistische of thematische informatiebronnen. Als u daar zo zit, moet haast wel de gedachte opkomen: "Wat heerlijk dat ik hier ben." ■

*) De plannen 'Wind' en 'Visserij' behoren respectievelijk tot de inzendingen van Xing Peng (China, Groot Vermeil) en Jørgen Jørgensen (Denemarken, Groot Goud).

DE TWEE PLANNEN

Wind

- 1 De mythologie vol met romantiek
  - 1.1 Het verhaal van de wind van de goden
  - 1.2 De adem van de wind vult de eeuwige ruimte vol vitaliteit
  - 1.3 De verering van de wind en de strijd tegen de wind
- 2 Verkennen van de geheimen van de wind, de experimentele periode

-
- 2.1 De uitvinding van de windvaan
  - 2.2 Windrozen en windrichtingen
  - 2.3 Vroege kennis van de wind
  - 3 Verkennen van de geheimen van de wind, de wetenschappelijke periode
    - 3.1 Het station om de wind te observeren
    - 3.2 De leeftijd van de wind en hoe wind ontstaat
    - 3.3 De richtingen, snelheden en het hele scala van de wind
    - 3.4 Observatiemethoden van de wind
    - 3.5 Het proces van het verkrijgen van gegevens en de overdracht daarvan
  - 4 Wind is het basiselement om de natuur te vormen
    - 4.1 Wind beïnvloedt het weer
    - 4.2 Wind beïnvloedt het klimaat
    - 4.3 Wind bevordert de beweging van de zee
    - 4.4 Transport van stuifmeel door de wind dient de planten
    - 4.5 Vogels gebruiken voor het vliegen de opwaartse kracht van de wind
  - 5 Wind is een van onze vroegste energiebronnen
    - 5.1 De eerste vorm van scheepsaandrijving
    - 5.2 Transporteur van heteluchtballonnen
    - 5.3 Groene en schone krachtgenerator
  - 6 Wind brengt ons ongelimiteerd plezier
    - 6.1 Speelgoed en decoratie
(v.d.B.: uitgewerkt met vliegers; decoratie kwam niet voor bij de ontwikkeling)
    - 6.2 Watersport
    - 6.3 Sport op het land
    - 6.4 Sport in de lucht
  - 7 Wind brengt ons ook slechte effecten
    - 7.1 Slechte effecten
    - 7.2 Wind stelt ons op de proef
  - 8 Het is vreselijk om te zien welke rampen de wind veroorzaakt
    - 8.1 Wind die rampen veroorzaakt
    - 8.2 Overstromingen die door de wind veroorzaakt zijn
    - 8.3 Scheepswrakken als gevolg van de wind
    - 8.4 Vliegtuigwrakken veroorzaakt door de wind
    - 8.5 Invloed op het dagelijks leven van rampen veroorzaakt door wind
    - 8.6 Voorzorg en verlichting van rampen
  - 9 Kunstmatige winden
    - 9.1 *Expiration and inspiration*
(v.d.B.: vind ik achteraf, zonder de uitwerking te kennen, moeilijk te vertalen)
    - 9.2 Wind en zijn verbindingen met muziek
    - 9.3 Ventilatie
    - 9.4 Door machines aangedreven wind (v.d.B.: windtunnels)
  - 10 De onmogelijke wind (v.d.B.: ontwerpfouten op postzegels, bijv. bij vlaggen)

Visserij

- 1 Vis is een belangrijke bron in de strijd om het bestaan
  - 1.1 Het 'dagelijks brood' wordt aan de kust verzameld
  - 1.2 Het primitieve visgerei wordt verbeterd
  - 1.3 Visserijactiviteiten beïnvloeden de economie van de plaatselijke nederzettingen
- 2 Een industrie ontstaat en ontwikkelt zich als de technologie verbeterd wordt
  - 2.1 Het net wordt verbeterd en steeds groter
  - 2.2 De ontwikkeling van de boot
  - 2.3 Het visgerei wordt in samenhang met de boot verbeterd
  - 2.4 De werkomstandigheden stellen eisen aan lichamelijke conditie en kleding
- 3 De handel in en bewerking van vis worden zelfstandige takken van bestaan
  - 3.1 De vangst wordt groter dan de eigen consumptie van de visser
  - 3.2 De handel in vis wordt georganiseerd
  - 3.3 De bewerking van consumptievis
  - 3.4 De productie van visolie en vismeel
- 4 Technologische ontwikkeling maakt het mogelijk het spoor van de vis te volgen
  - 4.1 Visserijnaties ontstaan en campagnes worden georganiseerd
  - 4.2 De technologische uitrusting aan boord
  - 4.3 Veiligheid op zee met behulp van het land
- 5 Door onderzoek en ontwikkeling wordt gepoogd de visstand op peil te houden
  - 5.1 Behoeft aan regelgeving en toezicht ontstaat
  - 5.2 Onderzoek van de zee
  - 5.3 Viskwekerijen en zeecultuur op een professionele basis
- 6 Vis speelt een belangrijke rol in de wereldvoedselvoorziening
  - 6.1 Vis is een onontbeerlijk deel van de dagelijkse voeding
  - 6.2 Parallel daaraan wordt vis als een luxe voedsel verhandeld
  - 6.3 Dreiging voor de toekomst